

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 182/2020
26.02.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Браниславе Апостоловић, председника већа, Бранислава Босиљковића и Бранке Дражић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., Општина ..., чији је пуномоћник Слободан Деспотовић адвокат из ..., против тужене Општине Чајетина, коју заступа Општинско правобранилаштво, ради накнаде за одузето земљиште, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 3231/19 од 19.09.2019. године, у седници већа одржаној дана 26.02.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 3231/19 од 19.09.2019. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Ужицу П 24/19 од 27.05.2019. године, ставом првим изреке, обавезана је тужена Општина Чајетина да тужиоцу АА из ..., ..., на име накнаде за фактички експроприсано земљиште - део катастарске парцеле .../... КО ... уписане у лист непокретности ... у површини од 3.447м², исплати износ од 9.651.600,00 динара са затезном каматом према Закону о затезној камати почев од 27.05.2019. године до исплате, у року од 15 дана од пријема писменог отправка пресуде под претњом извршења. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 430.600,00 динара у року од 15 дана од пријема пресуде са затезном каматом према Закону о затезној камати почев од извршности одлуке о трошковима па до коначне исплате, под претњом извршења.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 3231/19 од 19.09.2019. године одбијена је као неоснована жалба тужене Општине Чајетина и потврђена пресуда Вишег суда у Ужицу П 24/19 од 27.05.2019. године.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена је благовремено изјавила ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 408. Закона о парничном поступку (ЗПП), Врховни касациони суд је нашао да ревизија тужене није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Ревизијом се посебно не указује на друге битне повреде одредаба парничног поступка које су чланом 407. став 1. тачке 2. и 3. ЗПП предвиђене као разлог за овај ванредни правни лек.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је власник парцеле .../... КО ... површине 9ха 43а 01м², настале деобом парцеле .../... (укупне површине 20ха 49а 29м²). Предметну парцелу пресеца пут Златибор-..., изграђен 90-их година прошлог века, који са риголом заузима површину од 34а 47м². Пре изградње тог пута није био спроведен поступак за утврђивање општег интереса, експропријацију земљишта и одређивање правичне новчане накнаде. Тржишна вредност 1м² заузетог земљишта, одређена на основу података о извршеном промету током 2018. и 2019. године, износи 2.800,00 динара.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су у овом спору правилно применили материјално право.

Право на имовину заштићено је чланом 1. Протокола 1. уз Конвенцију о људским правима и основним слободама и чланом 58. став 1. и 2. Устава Републике Србије. Означеним чланом Европске конвенције прописано је да свако физичко и правно лице има право на неометано уживање своје имовине и да нико не може бити лишен своје имовине, осим у јавном интересу и под условима предвиђеним законом и општим начелима међународног права. Уставном одредбом зајемчено је мирно уживање својине и других имовинских права стечених на основу закона, и прописано да право својине може бити одузето или ограничено само у јавном интересу утврђеном на основу закона, уз накнаду која не може бити нижа од тржишне.

Тужиоцу је одузето право својине на делу парцеле .../... КО ... у површини од 34а 47м² који заузима асфалтни пут Златибор-.... Пре изградње овог пута није спроведен поступак прописан Законом о експропријацији - утврђен јавни интерес за изградњу пута и донето решење о експропријацији земљишта на основу којег би власнику земљишта била одређена правична новчана накнада.

Законом о путевима („Службени гласник Републике Србије“, број 41/18 и 95/18) прописано је: да је пут грађевински објекат намењен за саобраћај, односно утврђена површина коју као саобраћајну површину могу да користе сви или

одређени учесници у саобраћају, под условима одређеним тим Законом и другим прописима (члан 2. тачка 1); да је општински пут јавни пут који саобраћајно повезује територију општине, односно града, као и територију општине, односно града са мрежом државних путева (члан 2. тачка 6); да је ригола елемент пута за прихватање и контролисано вођење површинских вода који обезбеђује стабилност коловозне конструкције (члан 2. тачка 23); да су општински путеви, улице и некатегорисани путеви који не припадају државним путевима I и II реда својина јединице локалне самоуправе на чијој се територији налазе (члан 3. став 5).

Одредбом члана 10. став 2. Закона о јавној својини („Службени гласник Републике Србије“, број 72/11 ... 95/18) прописано је да се добрима у општој употреби у јавној својини, у смислу тог закона, сматрају оне ствари које су због своје природе намењене коришћењу свих и које су као такве одређене законом (јавни путеви, јавне пруге, мост и тунел на јавном путу, прузи или улици, тргови, јавни паркови, гранични прелази и сл). Према ставу 10. ове одредбе, добра у општој употреби су у својини Републике Србије, изузев путева II реда који су у својини аутономне покрајине на чијој територији се налазе, као и изузев некатегорисаних путева, општинских путева и улица (које нису део аутопута или државног пута I и II реда), тргова и јавних површина који су у својини јединице локалне самоуправе на чијој територији се налазе.

У конкретном случају, део парцеле .../... КО ... у власништву тужиоца заузима општински пут, као јавни пут дефинисан чланом 2. тачке 1. и 6. Закона о путевима. Тај пут је у јавној својини, у смислу члана 10. став 2. Закона о јавној својини, односно својина је тужене јединице локалне самоуправе у складу са чланом 3. став 5. Закона о путевима и чланом 10. став 10. Закона о јавној својини. Због тога је тужена као титулар права јавне својине на јавном - општинском путу којим је заузет део означене парцеле и тужилац онемогућен да исти користи и ужива, у обавези да исплати новчану накнаду у висини тржишне вредности тог земљишта. Тржишна вредност земљишта одређена је на основу података о извршеним прометима којима располаже пореска управа.

Изјављеном ревизијом, по оцени Врховног касационог суда, неосновано се указује на погрешну примену материјалног права.

У овом случају ради се о тзв. „фактичкој експропријацији“ која настаје када се на земљишту граде путеви, инфраструктурни и други објекти у јавном интересу иако не постоји решење о експропријацији, односно изузимању земљишта. У таквој ситуацији тужилац, као власник земљишта које му је фактички одузето и користи се као добро у општој употреби, не може трпети штетне последице зато што надлежни орган није спровео управни поступак и донео решење о експропријацији које би било основ за одређивање накнаде. Тужена је титулар права јавне својине на спорном земљишту које је фактички (без правноснажног решења о експропријацији) претворено у добро у општој употреби - општински пут, и зато је обвезник исплате накнаде. У том контексту, без значаја су наводи ревизије да тужена није била инвеститор нити је учествовала у

изградњи пута, па се не може ни сматрати крајњим корисником „фактичке експропријације“. Исти значај има и навод ревизије да је Миљана Алексић - правни претходник тужиоца дала писмену сагласност да траса туристичког пута Партизанске воде-Рудине-Сирогојно може прећи преко парцела које су у њеном власништву. Овај навод, који је тужена истицала током поступка, нижестепени судови су правилно ценили имајући у виду да је изјава дата од стране лица, које у време када је иста дата није било власник тада постојеће парцеле .../... КО

О трошковима поступка одлучено је правилном применом члана 153. став 1. и 154. ЗПП.

Из наведених разлога, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа - судија
Бранислава Апостоловић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић